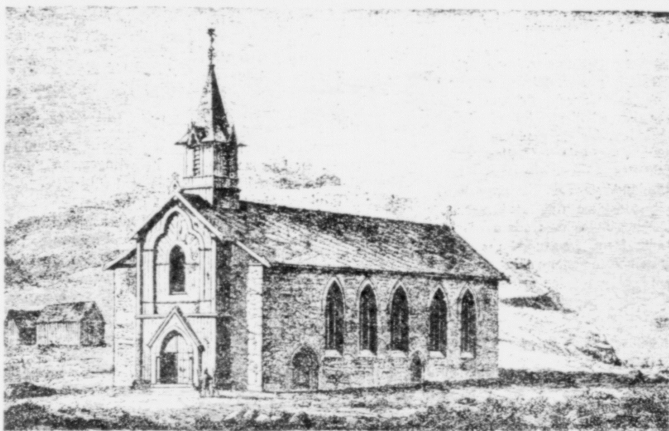

Múrin. Endurreisingaruppskot hjá Vilh. Dahlerup, arkitekti, 1865. (Úr bókini «Tættir úr Kirkjubøar søgu» eftir Jóannes Patursson)

aði fyrsta royndin at endurreisa Múrin.

I fyrsta bindi av «Tættir úr Kirkjubøar søgu» (hini 4 bindini eru tverri ikki útomin enn) fari eg at endurgeva nøkur brot eftir Jóannes bónda.

«I seinri tíðum hevur av og á verið rott um at byggja Múrin upp aftur. Um 1926 var Johan Meyer, professari frá Trondheim, ein av konastu norsku kirkjubyggingargranskarum, her í 8 dagar og gjordi seg kunnugan við Múrin. Hann segði tá, at roknadu vit dómkirkjuna í Trondheimi sum ta fyrstu í hesum stíli, síðani kirkjuna á Hamri (í Noregi), so í Stavangri, so Magnus kirkjuna í Okrnoy, so var Múrin tann seinasta, hon var tann minsta, men her var stílin komin í sína bestu stöðu. Hann segði múrbyggingina at hava staðið so væl, at um hann skuldi verða gjordur liðugur sum kirkja, kundi hann væl fullførst í «alle enkeltheder», soleiðis sum hann hevði verið ætlaður. Hann gjordi eina fyrbils tekning, soleiðis sum hann helt Múrin skula verða aftur bygdan. Hann læt kirkjuna vera við ongum torni. Tó helt hann, at torn upprunaliga hevði verið tilætlað.»

«Tekning Meyers er prentað í Gula Tidend, Bergen, 19. mai 1928. Ein Bergens maður, Olaf Hansen, sum millum aðrar Norðmenn hevur verið sera hugaður fyri, at føroyingar skuldu fullføra hesa kirkju, hevur í hesum sama blaði skrivað eina áhugaverða grein undir yvirskriftini: «Kvifor ikki fullføra Kirkjubødomen?» Henda grein og annað tiltak av hansara ávum vaksa góðan hug hjá Norðmonnum til við gávum at hjálpa til at fáa Múrin bygdan lidnan, millum annað bjóðaði G.F.

Heiberg, góðseigari í Ambli í Sogn í Noregi, at lata alt trævirkid, ið fór til, úr sínum skógi til gávus, men vituligt mátti tiltakið, uppskotið, koma úr Føroyum.»

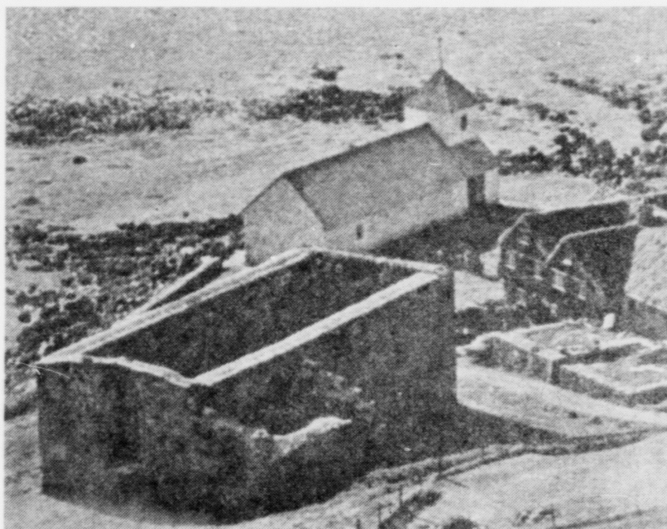
«Enn stendur «Múrin» í Kirkjubø uppi sum domi um ta vælmaktartíð, ið einaferð var í Føroyum. Men nú er hann einki annað enn ein toft, og tað nógva av tí einaferð so prýðuliga biskupagardi liggur fjalt undir omanlopi, (sípað verður til skalvalopið 1772) har fenaður og fólk ganga oman á tí hússetri, sum fyrr landsins bestu bókvísu menn høvdu tilhald sitt í; alt leyst, ið rænast kundi úr kirkjunum, er farið.

Soleiðis vordin liggur hesin forni biskupastadur, ið ein útlendskur kongur tók av Føroyingum, um 1540, sum Føroyar í 1942 liggja.»

Heimastýrislóg og fornminnir

Í 1948 fekk Heimastýrislóg m.a. okkara fornminni at umsita, so í dag ber ikki til at lasta danskar myndugleikar fyri líkasælu. Uppgávan er okkara. Men ikki eitt klovið oyra verður undir okkara søguliga mýri. Fyrr skal hann falla. Somikið ráðir eru hesir menn, at ein ferjulega við einum grótkasti uppá 60.000 m³ skal sprengjast úr somu flá sum múrin stendur á. Teir skjálvtar hetta fer at fara við sær, fara at klára tað, sum veður og vindur og líkasælan hjá donsku myndugleikunum ikki kláraðu, at fáa Múrin at rapa sum eitt kort-hús.

Men á ongum sinni má hetta henda. Trongdin at slætta sær veg fyri nokrum atkvøðum má sápast til frás.

Múrin, kirkjan og gomlu bóndahúsin í Kirkjubø

Endurreisið Múrin

Í dag ljóða eisini røddir, ið vilja fara undir sama verk, sum Løgtingið 29. august í 1863 samtykti at fara undir: endurreisnuna av Kirkjubøar Múrinum. Ikki til eina katólska kirkju, men eitt fornminnisavni, har okkara arður úr fornum øldum skal varðveitast.

Tað er torført at imynda sær stolt-leikan vit vildu kent av eini slíkari endurreisn. Tann, sum í dag fer ein túr til Norðagøtu, sær í rúgvuni av nýmótans sethúsum, ítróttarhøll og havnalagi, ein gamlan vælhildnan føroyskan býling. Tann fløvin at siggja ansin gøtu-fólk hava fyri søgu, ber teimum stóran heiður. Sama er norðuri í Saksun viðvíkjandi Dúvgarðinum. Og ikki minst Tinganes, har tey gomlu húsini verða endurreist í sínum forna sniði. Lita vit at Kirkjubø-múrinum í hesum ljósi, hóma vit eitt sindur av tí stoltleika vit vildu kent. Sum er liggja okkum fornminnir stungin út undir vaðingar ymsastaðni í landinum. Í eini barakk á Debesartroð, og so kirkjubøar stólarnir, ið danska National Museet kraddaði sær í 1875. Men hvi sigur Fornminnisavnið

onki. Tað mátti verið teimum ov stór skomm at sæð Múrin falla, uttan at hava ávarað myndugleikarnar. Tí tað er ein partur av uppgávuni hjá slíkum stovni at verja og fjálva um okkara fornminnir. Landsstýrissamgongur fara og koma. Men Múrin, hann fer bert tað einu ferð. Til at lita inn í eyguni á Páll Vang, landsstýrismanni, mátti ikki kravst so nógv dirvi til.

Tjóðarhátíðin ár 2000

Ein kundi hugsa sær at føroyingar settu sær fyri at endurreisnina av múrinum var liðug um 16 ár, ella somikið áleiðis komin, at vit kundu hildi eina stóra tjóðarhátíð í samband við Múrin.

Tá tað ber til at lata eitt ótal av milliónum til byggjan í ítróttarhøllum, mátti eisini borið til, at Tingið hereftir á hvørjum ári setti 2 milliónir í grunn til endurreisn av Múrinum. Hetta vildi verið ein livsuppgáva hjá einum fornfrøðingi at tikið uppá seg. At hann saman við 4 hegnisligum gróthøggarum hevði hetta sum sitt dagliga starv.

Tjóðarhátíð føroyinga ár 2000

Soleiðis kundi ein imynda sær tjóðarhátíðina framda um 16 ár, tá vit skriva 21. öld:

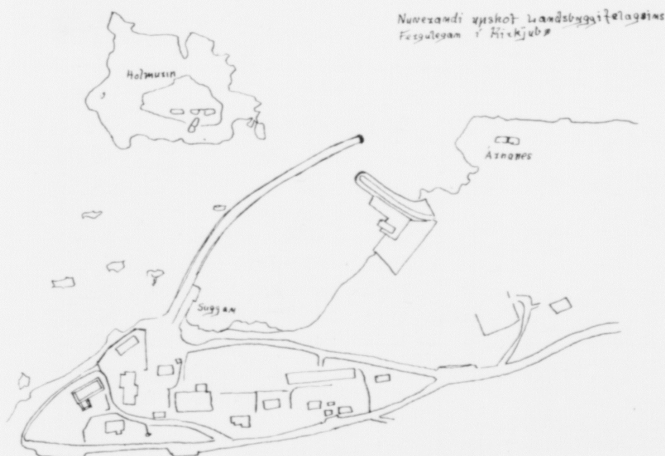
Tann dómkirkjan okkara forfedrar saman við snøggestu handverkarum úr Europa byrjaðu uppá fyrri umleið 700 árum síðani stendur fullgiggjað. Myndirnar høgdar til av nýggjum. Vápnahúsið lagað liðugt úr snøggliga tilhøgdu gróti. Gotisku bogarnir endurreistir og kirkjan tekt. Grót-gólv, eikihurðar og fagrir rútar, ið skyggja í vesturskininum. Eitt fornminnisavni í hægsta miðalder byggingi, har okkara virðismiklastu fornminni eiga sitt høli.

Eystan fyri Múrin út móti Bø standa tjaldbúðirnar, ið goyma veitslumatini. 2000 seyðarhøvd. 200 metrar av fyltum sperli.

500 rullupylsur. 1000 nýbakað breyð. Alt matur føroysku bóndurnir hava latið til tjóðarveitsluna. 5000 pottar av mjóði bryggjaðir í Føroyum. Og síðani borð, ið rúma teimum útlendsku innbodnu og sjálvbodnu føroysku gestunum.

Um 16 ár eru fakfeløgini somikið at sær komin, at tey hava egin sangkór. Eitt kór við 800 arbeidarum framferir kantatuna skrivað til hátíðina. Niðan móti skordunum er reistur ein veggur uppá 30×50 metrar, har ljósmyndir frá allari arbeidsgongdini verða vistar. Ein digur ritgerð skrivað um Føroyar í miðeldini. Og síðani ein dansiringur hvørs stov og sangur fær tey gomlu á ellisheiminum í Vágum at liggja í vøku og droyma um gyltar dagar.

Jóanes Nielsen

Vit siggja uppskotið til grótkast og ferjulega. Múrin liggur stutt frá grótkastinum